

DIVERSITEIT ZELDZAME SOORTEN GEDIJEN DANKZIJ IDEALE OMSTANDIGHEDEN

Stad als een natuurreservaat

Dankzij slimme stedenbouw

profiteren Zoetermeeders van prachtige natuur. „De stad wordt doorsneden door groen en water.“

Theo Pajmans
Zoetermeer

De verbazing staat de 57-jarige Desiree Verzantvoort op deze zomerse dag levensgroot op het gezicht getekend als ze uit de Natuurtuin komt aangeslenderd. „Ik woon al 23 jaar in Zoetermeer en ik ben hier nu voor het eerst. Ik vind het prachtig. Mijn vriendinnen zeggen dat het hier in het voor- en najaar nog mooier is.“ Het klinkt boswachter Erwin Hemelop die bezig is met zijn dagelijkse ronde door de Zoetermeerse natuurgebieden als muziek in de oren.

Verzantvoort wandelt regelmatig met haar vriendinnen in het Buitenpark, legt ze uit, maar op deze bloedhete dag met tropische temperaturen is juist gekozen voor het Westerpark, met in het hart de Natuurtuin. „Hier zijn meer bomen, dus is er meer schaduw.“ Betoverd door het natuurschoon verwaalden Verzantvoort en haar vriendinnen zelfs even. „Als je hier eenmaal loopt zie je niet meer dat je in Zoetermeer bent. Het onverwachte is dat het zo dichtbij is, dat bij de nieuwbouwwijken waar je opgroeit en woont zo'n mooi uitgebreid en divers natuurgebied is.“

Tekentafel

Het maakt Zoetermeer zeker uniek, maar deze fortuinlijke situatie ontstond niet per toeval maar juist expres, legt stadsecoloog Hendrik Baas uit. „Zoetermeer is een ontworpen stad die vanaf de tekentafel bijna in zijn geheel is uitgevoerd zoals de ontwerpers het bedoeld hadden. De oorspronkelijke landschapselementen werden zoveel mogelijk bij de bouwplannen betrokken. Daardoor is de stad ook doorsneden met groen en water.“

Ideale omstandigheden die bovendien nog meer natuur aantrekken, weet Baas. „De stadshistoren heeft een dusdanige vorm dat vogelexperts meenden dat de slechtvalk er wel eens in zou kunnen gaan wonen. Nu zit er een paartje in die toren bovenop het gemeentehuis midden in het centrum. Die valken hebben de hele stad als jachtgebied geclaimd.“

Het meest bijzondere aan de plaatselijke natuur is de grote verscheidenheid, legt Baas uit. „We hebben veel parken met elk een ander type natuur. We hebben een libellenreservaat met zo'n 30 soorten

◀ Boswachter Erwin Hemelop is een verstokt natuurliefhebber. Als kind wist hij al dat hij dit beroep later zou uitoefenen. FOTOGRAFIE: SCHIPPERS

ZELDZAAM

Bijzondere beestjes in bos

Met zoveel natuur is het niet verwonderlijk dat een aantal zeldzame diersoorten de omgeving van Zoetermeer als woonplaats heeft verkozen.

Boswachter Erwin Hemelop heeft een persoonlijke top-vijf van zeldzame dieren. Op één staat de ijsvogel, een prachtig dier om te zien, vindt hij. Op de tweede plaats komt de ransuil. De slechtvalk schittert op plek drie. De vierde plaats wordt ingenomen door de oeverwaluw. Op de vijfde plaats komt de eekhoorn. Dit nijvere beestje werd onlangs in het Westerpark gezien.

voelen de weersverandering”, weet hij, „dat heeft met de luchtdruk te maken.“ Van een stukje verderop bereikt het gelach van een groepje Pakistaanse vrouwen en kinderen de waterrand. De dames zijn op kleden neergestreken en praten en eten wat. Ook zij genieten van de natuur. „Ik vind het hier prachtig“, vertelt de 16-jarige Natascha Choudry. De 10-jarige Maira Siddique uit Rotterdam vindt de Zoetermeerse bossen ook mooi. Een oudere dame uit het gezelschap wijst op de stenen tafels waar etenswaren op zijn uitgestald. Ze vindt de aanwezigheid ervan in het park een uitkomst.

Oeverzwaluwen

Bij het Buitenpark aangekomen, controleert Hemelop ook even de zwaluwwand. Zwermen oeverzwaluwen dertelen door de hemelsblauwe lucht. „Vorig jaar hadden we rond de 15 broedgevallen, nu wel bijna honderd.“ Zo heeft hij een kien oog voor al wat er gebeurt in de natuurgebieden die hij onder zijn hoede heeft. „Je ziet wat er aan de hand is. Als er opeens ergens bomen of struiken doodgaan, klopt dat niet. Misschien is er wel gif gestrooid of een dumping geweest.“

Bij de Benthuiserplas, onderdeel van het waterrijke gebied met de Zoetermeerse Plas en de Noordhovensse Plas, schittert de zon in het water. Hemelop tuurt aan de waterrand in de verte. De boswachter waakt immers ook over het welzijn van de daar broedende vogels. „De natuur in Zoetermeer is zo dichtbij, maar lijkt voor de Zoetermeeders soms zo ver weg, misschien wel door die nabijheid“, besluit hij.

ten. En elk jaar komt er wel een nieuwe soort bij. Als je op zo'n warme dag als vandaag goed over het water kijkt, zie je de larven uit het water kruipen en de libelle tevoorschijn komen.“ Elk park herbergt een verscheidenheid aan dieren, waarvan een aantal zeldzame soorten. Zo huist de doorgaans schuwe boommarter in het Baljibos, dat grenst aan het libellenreservaat en omringd is door grote velden met bloeiende orchideeën. Wie 's avonds in het Westerpark rondstruint kan daar verschillende soorten vleermuizen zien vliegen. „Maar ook de ransuil en de bosuil, het is daar 's avonds heel spannend“, beaamt Baas. Het zo karakteristieke heuvellandschap van het Buitenpark, ontstaan door het afval uit de Haagse binnenstad, vormt de woonstee van muizen, hermelijnen, een aantal uilensoorten en andere zeldzame roofvogels.

Opletten

Zoveel natuur moet worden beschermd. Ironisch genoeg geldt juist de stad daarbij als belangrijke factor, meent Baas. „De verschil-

▲ De Benthuiserplas maakt deel uit van de natuur.

▲ In de Natuurtuin komen alle natuurtypen terug.

De natuur is zo dichtbij maar lijkt soms ver weg voor de Zoetermeeders

– Boswachter Erwin Hemelop

lende soorten flora en fauna in het agrarische gebied rond Zoetermeer zijn afgenomen, de stad is een beetje natuurreservaat geworden. Maar ook in de stad moeten we blijven opletten. Isolatie van woningen zonder na te denken over de medebewoners bijvoorbeeld, bedreigt de vleermuispopulaties.“

De 40-jarige Hemelop is één van de twee boswachters die de stad rijk is. Hij trekt er praktisch elke dag op uit om de natuur in de gaten te houden. „De natuur houdt geen vakantie. We zijn de gastheren van de natuurgebieden“, vindt hij.

Maar ook het controleren van bijvoorbeeld visvergunningen be-

hoort tot zijn dagelijkse bezigheden. De 58-jarige Henk Smits en de 69-jarige Nico Verhaar toveren desgevraagd in het Westerpark de benodigde papieren tevoorschijn. Het is een rustige ochtend volgens Smits. Hij heeft pas 15 voorns gevangen. Ook Verhaar vindt de vangst wat tegenvallen. „De vissen